

Daniel Kirchner¹

Znaki towarowe – nie tylko w logistyce

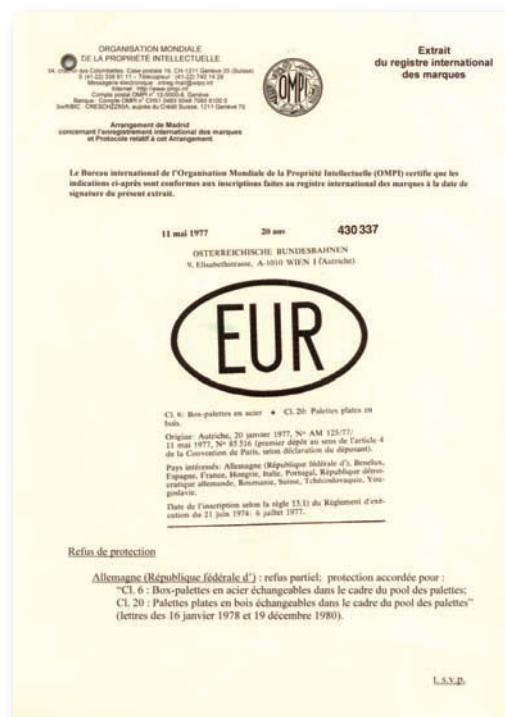
Każdy z nas w życiu codziennym spotyka się często ze znakami towarowymi. Nie zdajemy sobie jednak sprawy, z czym mamy do czynienia. Wiedza w tym zakresie może okazać się bardzo przydatna i to zarówno na polu zawodowym jak i prywatnym, albowiem pozwala z jednej strony na zabezpieczenie własnych interesów, a z drugiej na uniknięcie przykrych niejednokrotnie konsekwencji spowodowania naruszeń praw z tychże znaków wynikających.

Nie wdając się zanedo w zawiłości prawne, przez znak towarowy należałoby rozumieć rodzaj oznaczenia, które pozwala na identyfikację w pierwszej kolejności produktu, a w drugiej kolejności – producenta. Oznaczenie to zwykle utożsamiane jest z pewną formą graficzną, równie dobrze jednak za znak towarowy może być uznany sygnał dźwiękowy, bądź też jakaś forma przestrzenna. W polskim ustawodawstwie definicja legalna znaku towarowego zamieszczona jest w art. 120 ustawy prawo własności przemysłowej. Istotne w niej jest to, że ustawodawca wymieniając poszczególne formy znaków towarowych nie tworzy zamkniętego ich katalogu. Za znak towarowy uznane mogą być zatem wszelkie oznaczenia posiadające odpowiednik przedstawiony w formie graficznej (w wypadku znaków dźwiękowych zapis nutowy) identyfikujące produkt.

Zaznaczenia wymaga również, że znak towarowy nie staje się nim po dokonaniu właściwej rejestracji w rejestrze krajowym, bądź ogólnie wspólnotowym, ale jest on nim od momentu faktycznego oznaczania nim produktów w celu ich identyfikacji. Dopiero jednak po uzyskaniu rejestracji staje się on dobrem majątkowym w pełni chronionym. W doktrynie wymienia się też 4 główne funkcje znaków towarowych: funkcję oznaczenia pochodzenia, funkcję gwarancyjną, funkcję reklamową, funkcję informacyjną. Sama lektura syntetycznie przedstawionych funkcji znaków towarowych prowadzi do wniosku, iż 3 z nich mają wpływ na zapewnienie bądź podwyższenie poczucia bezpieczeństwa przy kontakcie z produktem opatrzonym znakiem towarowym. Dla przybliżenia problemu należy posłużyć się znanym powiedzeniem. Stykając się z takim produktem nie stykamy się z przysłowiowym kotem w worku. Mamy lub też w łatwy sposób możemy uzyskać informacje na temat pochodzenia produktu, a więc jego producenta. Tak więc wiemy, kto ewentualnie może ponosić odpowiedzialność za wady produktu oraz jego niezgodność z przewidzianym zastosowaniem. Najważniejszą jednak funkcją znaku towarowego, wpływającą na podniesienie bezpieczeństwa pracy z takim lub na takich produktach, jest funkcja gwarancyjna. Znak towarowy oraz kryjący się za nim produkt charakteryzuje się pewnymi normami jakościowymi. Odbiorca, użytkownik, kupując produkt markowy liczy na jakość właściwą dla produktów opatrzonych danym znakiem towarowym. Powyższe wiąże się

z funkcją informacyjną znaku towarowego, gdyż już same oznaczenie produktu znakiem towarowym dostarcza jego odbiorcy szereg informacji, w tym w szczególności informacji na temat jakości produktów.

Ustawodawstwa państw Unii Europejskiej tworzą instytucje prawne pozwalające na rejestrację znaków towarowych oraz ochronę już zarejestrowanych. Polskie ustawodawstwo w tym zakresie nie odbiega od głównego nurtu europejskiego zatem uznać należy, iż jest ono właściwe dla omówienia problematyki. Jak już wspomniano, dopiero po dokonaniu właściwej rejestracji znak towarowy jest w pełni chroniony. Uprawniony do znaku towarowego uzyskuje z chwilą jego rejestracji instrumenty zarówno karne, jak i cywilne, które mają służyć ochronie je-

go uprawnień. Od strony karnej w pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na art. 305 ustawy prawo własności przemysłowej, w którym penalizowane jest zachowanie polegające na oznaczaniu podrobionymi znakami towarowymi produktów w celu ich wprowadzenia do obrotu oraz obrót takim towarami i zaznaczyć, że przestępstwo to może być popełnione wyłącznie w odniesieniu do zarejestrowanych znaków towarowych. Rejestracja może być krajowa lub międzynarodowa. Z punktu widzenia szarego uczestnika obrotu towarami istotne wydaje się uzupełnienie powyższego o pojęcia prawne, mianowicie stronę podmiotową tegoż przestępstwa. Przestępstwo

¹ Autor jest adwokatem, partnerem w adwokackiej spółce partnerskiej „Bobiński Ciepierski Kirchner Schwartz” z siedzibą w Poznaniu [e-mail: kancelaria@bcks-adwokaci.pl, www.bcks-adwokaci.pl] (przyj. red.).

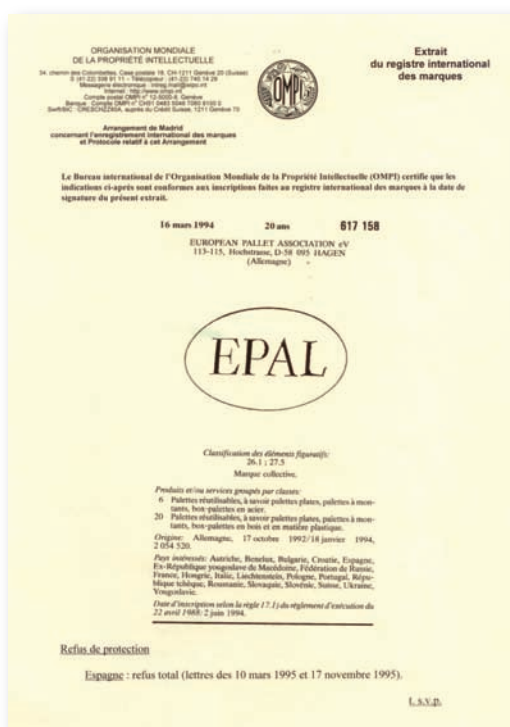
to może być popełnione wyłącznie umyślnie. Cóż to znaczy? To, że sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo – co istotniejsze dla Czytelników artykułu – przewidując jego popełnienie godzi się na to. Uproszczając powyższe, popełnić przestępstwo z art. 305 ustawy prawo własności przemysłowej można już w sytuacji, gdy uczestnik obrotu towarami liczy się z tym, że towary, których obrotu dokonuje, mogą być oznaczone sfałszowanymi znakami towarowymi, a mimo tego dokonuje obrotu, nie czyniąc nic, by sprawdzić pochodzenie tychże znaków. Istotnym z punktu widzenia dużych przedsiębiorstw będzie jednak art. 309 ww. ustawy, który odpowiedzialność za czyn przestępczy przypisuje osobie pro-

my do czynienia z sytuacją, gdzie producent produktu jest zarazem właścicielem znaku towarowego, natomiast w wypadku znaków EUR i EPAL producent palet EUR posiada, co do zasady, wyłącznie uprawnienie do oznaczania ww. znakami towarowymi wyprodukowanych przez siebie produktów; nie posiada natomiast uprawnień właścicielskich w odniesieniu do ww. znaków towarowych.

Z uwagi na powyższe oraz wielkość poolu paletowego, niewątpliwym jest, że zachodzą przypadki produkowania tak zwanych fałszywek. Jak szacuje Polski Komitet Narodowy EPAL, od roku 2006 zapadło około 60 wyroków skazujących w sprawach dotyczących naruszenia znaków towarowych i taka sama ilość spraw została rozstrzygnięta bądź czeka na rozstrzygnięcie na polu cywilnym. Powyższe zestawienie prowadzi do wniosku, iż wskazane przepisy zarówno na pułapie karnym jak i cywilnych mogą być sprawnym narzędziem w ręku właścicieli znaków towarowych.

Zastanowić by się można, jak uzyskanie palet typu EUR sygnowanych znakami towarowymi EUR i EPAL wpływa na poprawę bezpieczeństwa w branży TSL. Wyobraźmy sobie następującą sytuację: do magazynu zostaje dostarczony towar na palecie drewnianej o gabarytach symilarnych z paletą typu EUR. Nie posiadamy jednak wiedzy na temat jej producenta oraz jej właściwości. W obróbce magazynowej paleta ulega uszkodzeniu, co powoduje znaczne straty w towarze oraz przestój w płynności pracy magazynu. Opisane zdarzenie może mieć miejsce codziennie w każdym magazynie. Minimalizowanie natomiast możliwości wystąpienia takich wypadków sprowadza się do użytkowania produktów opatrzonego znakami towarowymi, albowiem w wypadku takiego produktu wiemy czego możemy się po nim spodziewać i jak z nim postępować – co w konsekwencji wpływa na podwyższenie sprawności i bezpieczeństwa.

Podsumowując chciałbym, aby Czytelnicy wyciągnęli następujące wnioski. Po pierwsze: znak towarowy na produkcie stanowi informację o jego producencie oraz jego jakości. Po drugie: naruszenie znaków towarowych może prowadzić do powstania odpowiedzialności cywilnej oraz karnej. Po trzecie: wartym jest przeprowadzenie procedury rejestracyjnej znaku towarowego, albowiem dopiero jego rejestracja w odpowiednim urzędzie doprowadzi do objęcia go pełną ochroną prawną oraz zabezpieczy interesy właścicielskie. Z uwagi na zakres międzynarodowej wymiany towarowej, sugerowanym rozwiązaniem byłaby rejestracja międzynarodowa.

wadzącej lub kierującej jednostką, chyba że z podziału kompetencji wynika odpowiedzialność innej osoby. Idąc tym tropem należy przyjąć możliwość przypisania sprawstwa na przykład członkowi zarządu.

Obok odpowiedzialność karnej za naruszenie prawa do znaków towarowych występuje również odpowiedzialność cywilna. Wielokrotnie sprawcy naruszenia prawa do znaku towarowego są przeświadczeni, że postępowanie karne wyczerpuje ich odpowiedzialność. Nic jednak bardziej mylnego. Ustawodawca w art. 296 ww. ustawy wprowadza bowiem odpowiedzialność cywilną za przedmiotowe naruszenie, która wielokrotnie jest bardziej dotkliwa dla sprawcy niż odpowiedzialność karna.

Ciekawym przykładem jest przedstawienie instytucji znaków towarowych w szeroko rozumianej branży TSL w zakresie znaków towarowych EUR i EPAL umieszczanych na powszechnie znanych paletach typu EUR. Znaki te chronione są na terenie praktycznie całej UE z uwagi na fakt ich zarejestrowania w Międzynarodowym Rejestrze Marek prowadzonym przez Światową Organizację Własności Intelektualnej, zwaną w skrócie OMPI. Przykład ten jest również właściwy dla przedstawienia tematyki znaków towarowych z uwagi na specyfikę produkcyjną tak zwanych palet EUR. Zwyczajowo ma-

LITERATURA

1. Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej.
2. Promińska U., Nowińska E., Du Vall M., *Prawo własności przemysłowej*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2008.
3. Promińska U., *Ustawa o znakach towarowych. Komentarz*, Warszawa 1998.
4. Waliszko E., Gola R., *Znaki towarowe*, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Warszawa 2006.
5. Kostański P. (red.), *Prawo własności przemysłowej. Komentarz*, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2010.
6. Szewc A., Jyż G., *Prawo własności przemysłowej*, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa 2003.
7. Dane przedstawione w artykule dotyczące naruszeń znaków towarowych EUR i EPAL przedstawiono na podstawie informacji udzielonej przez Polski Komitet Narodowy EPAL z siedzibą w Inowrocławiu.